

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 2Szak/4/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0924100544
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Elena Berthotyová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:0924100544.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Mariána Trenčana a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): U. J., narodený XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: O., trvalý pobyt O., toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, Bitúnkova 14, Sečovce, zastúpený: Centrom právnej pomoci, Námestie Slobody 12, Bratislava kancelária Košice, ulica Murgašova 3, Košice proti žalovanému: Oddelenie hraničnej kontroly policajného zboru Košice - letisko, 041 75 Košice - letisko, v konaní o správnej žalobe vo veciach zaistenia - o nariadenie prepustenia žalobcu zo zaistenia, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Správneho súdu v Košiciach č. k. 2Saz/4/2024-33 zo dňa 28. augusta 2024, takto

rozhodol:

- Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- Účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

I.
Pribeh a výsledky administratívneho konania

1. Rozhodnutím žalovaného číslo PPZ-HCP -PO9-5-048/2024 - AV zo dňa 24.06.2024 bol žalobca, ktorý podal žiadosť o udelenie azylu dňa 24.06.2024 v čase o 15:30 hod zaistený podľa § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov (pred tým zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov), a zároveň mu bola podľa § 88 a ods. 2 zákona o pobyte cudzincov stanovená dĺžka doby zaistenia na čas nevyhnutnej potreby na najviac do 24.12.2024. Žalobca bol umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce .

II.
Konanie na správnom súde

2. Žalobca sa správnou žalobou zo dňa 19. augusta 2024 domáhal, aby správny súd nariadil žalovanému, aby bol žalobca bezodkladne prepustený zo zaistenia podľa § 221 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“).

3. Žalobu odôvodnil tým, že rozhodnutie o zaistení vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, z nesprávnych skutkových zistení a jeho držanie v zaistení je neúčelné. Taktiež je toho názoru, že žalovaný prijal nesprávny záver o účelovosti jeho žiadosti o azyl. Poukázal na to, že migračný úrad nerozhodol vo veci žalobcu do šesťdesiatich dní odo dňa začatia azylového konania, a teda nezamietol

žiadosť o azyl ako zjavne neopodstatnenú a po tejto lehote už ani nemôže. Žalovaný sa taktiež v napadnutom rozhodnutí vôbec nevysporiadal s tou skutočnosťou, že zákonom o azyly v stanovených prípadoch je žiadateľ o azyl oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky aj v prípade, že mu bolo vydané negatívne rozhodnutie o azylovej veci s odkladným účinkom, teda, že je oprávnený sa zdržiavať na území SR aj v ďalšom priebehu jeho azylovej veci - počas súdneho konania o preskúmanie rozhodnutia migračného úradu. Taktiež má žalobca za to, že žalovaný nedostatočne odôvodnil dĺžku doby zaistenia žalobcu, pričom takéto pochybenie je podstatnou vadou, ktorá ovplyvňuje zákonnosť celého rozhodnutia, pretože doba zaistenia je esenciálnou zložkou zaistenia.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe navrhol žalobu zamietnuť ako nedôvodnú. Poukázal na to, že žalobca v správnej žalobe neuviedol jedinú zmienku o tom, prečo by nemal byť žalobca vyhostiteľný. Žalovaný má za to, že určením 6 mesačnej lehoty zaistenia postupoval správne, túto lehotu jednak odôvodnil v samotnom napadnutom rozhodnutí, kde detailne vyhodnotil osobu žalobcu, ako aj poukázal na doterajšie žalobcove správanie a konanie. Samotná skutočnosť že migračný úrad doposiaľ nevydal meritórne rozhodnutie vo veci žalobcovej žiadosti o udelenie azylu, len potvrdzuje správnosť postupu žalovaného pri určení 6 mesačnej lehoty zaistenia.

5. Správny súd v Košiciach rozsudkom č. k. 2Saz/4/2024-33 zo dňa 28. augusta 2024 žalobu žalobcu zamietol ako nedôvodnú. Poukázal na to, že hoci žalobca sa správnou žalobou podanou podľa § 221 ods. 2 SSP domáha prepustenia zo zaistenia, v žalobe sa obmedzil na argumentáciu smerujúcu voči zákonnosti rozhodnutia o zaistení podľa § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov, pričom aj tie námietky, ktoré v žalobe obsiahol, sú iba rozsiahle citácie zákonných ustanovení a judikatúry a všeobecné konštatovania o nesprávnom právnom posúdení veci žalovaným ako aj o nesprávnych skutkových zisteniach, ktoré bez ďalšieho poskytnutia konkrétnych skutočností týkajúcich sa žalobcu a jeho žiadosti o udelenie azylu nemôžu byť relevantné. Jedinou námietkou smerujúcou voči zaisteniu žalobcu ako takému je všeobecné tvrdenie o tom, že držanie žalobcu sa v zaistení stalo neúčelným.

6. Správny súd mal za to, že zákonodarca v ustanovení § 221 S.s.p. rozlišuje druhy správnych žalôb vo veciach zaistenia a napriek tomu, že konečný výsledok v podobe prepustenia zo zaistenia môže byť pre žalobcu v oboch prípadoch rovnaký, dôvody, ktorými žalobca môže tento výsledok dosiahnuť sú v prípade týchto dvoch druhov žalôb rozdielne. V danom prípade bola žalobcom podaná žaloba podľa § 221 ods. 2 S.s.p., na základe čoho bolo predmetom súdneho prieskumu nie preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o zaistení podľa § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov, na podklade ktorého bol žalobca zaistený, ale vyhodnotenie, či v prípade žalobcu nastali také okolnosti, na základe ktorých by zaistenie žalobcu prestalo spĺňať účel, prípadne sa stalo nezákonným z iných dôvodov, teda či dôvody zaistenia žalobcu trvajú, alebo je tu dôvod na prepustenie žalobcu zo zaistenia. Na základe uvedeného tak správny súd žalobné námietky smerujúce voči rozhodnutiu zo dňa 24.06.2024 o zaistení žalobcu podľa § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov ako takému, vyhodnotil ako nedôvodné.

7. Z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného vyplýva, že žalovaný dospel k záveru o účelovosti žalobcovej žiadosti o azyl na základe dostatočne zisteného skutkového stavu, predovšetkým na základe jeho vyjadrení k predchádzajúcim opakovaným žiadostiam o azyl uvedených v zápisniciach o podaní vysvetlenia tak, ako to aj žalovaný uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia, keď pri každej z podaných žiadostí o azyl uviedol iný dôvod svojej žiadosti o azyl. Správny súd poukázal aj na to, že žalobca pri podaní vysvetlenia do zápisnice dňa 26.07.2021 č. PPz-HCP-PO9-32-009/2021-AV uviedol, že nemá záujem o azyl a nechce azyl na území SR, a následne opakovane žiadal o azyl stále z iného dôvodu, čo taktiež vedie k záveru o účelovosti jeho terajšej žiadosti o azyl. Navyiac, žalobca bol už raz neúspešný s jeho žiadosťou o azyl (v poradí tretia žiadosť), kde v tomto azylovom konaní bol vyhodnotený Migračným úradom Ministerstva vnútra SR ako nedôveryhodný.

8. Správny súd sa stotožnil so záverom žalovaného o tom, že existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelenie azylu iba so zámerom oddialiť resp., zmať jeho administratívne vyhostenie. Žalobca totiž nemôže byť administratívne vyhostený pokiaľ migračný úrad o jeho žiadosti nerozhodne.

9. Vo vzťahu k prípadnému nahradeniu zaistenia v priebehu jeho trvania niektorou z alternatív upravených v § 89 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov správny súd poukázal na to, že zaistenie žalobcu je celé založené práve na jeho účelovom správaní v záujme zmať resp. oddialiť

jeho administratívne vyhostenie. Podľa správneho súdu možno konštatovať, že podmienky uloženia miernejších donucovacích opatrení na strane žalobcu nie sú splnené.

10. S ohľadom na uvedené správny súd dospel k záveru, že žalovaný naplnenie účelu zaistenia riadne osvedčil logickými úvahami vychádzajúcimi z vlastných vyjadrení žalobcu, z jeho predchádzajúceho správania sa počas predchádzajúcich azylových konaní ako aj z jeho postoja k vlastným žiadostiam o azyl po odchode z územia SR, keď nikdy v týchto veciach nekontaktoval Migračný úrad SR ani sa o svoju žiadosť o azyl nezaujímal, účelnosť zaistenia podľa § 88a ods.1 písmeno c) zákona o pobyte cudzincov kontinuálne existuje doposiaľ o jeho žiadosti o azyl nebolo rozhodnuté a zároveň nebolo v konaní zistené, že by ku dňu rozhodovania správneho súdu odpadla.

11. Žalobca v správnej žalobe neprispel žiadnymi námietkami, ktoré by založili aspoň pochybnosť súdu, že jeho žiadosť nebola podaná účelovo v snahe vyhnúť sa výkonu rozhodnutia o administratívnom vyhostení.

12. Napriek konštatovanej nedôvodnosti žalobných námietok správny súd s ohľadom na neviazanosť žalobnými bodmi v rámci predmetného konania, vyplývajúcu z ust. § 206 ods. 3 S.s.p., hodnotil prípadnú nezákonnosť ďalšieho trvania zaistenia žalobcu aj nad rámec žalobných bodov a v danom prípade dospel k záveru, že v čase rozhodovania správneho súdu neboli splnené podmienky na prepustenie žalobcu zo zaistenia.

13. Na základe uvedeného správny súd podľa § 229 SSP správnu žalobu pre jej nedôvodnosť zamietol.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

14. Proti rozsudku správneho súdu podal sťažovateľ (žalobca) v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) S. s. p., t. j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. h) S. s. p. pretože správny súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

15. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti uviedol, že v súčasnosti je jeho držanie v zaistení neúčelným. Táto skutočnosť vyplýva najmä z toho, že samotný migračný úrad nerozhodol vo veci sťažovateľa v lehote 60 dní odo dňa začatia azylového konania, a teda nezamietol žiadosť o azyl ako zjavne neopodstatnenú a po tejto lehote už ani nemôže v zmysle zákona o azyloch. V azylovej veci sťažovateľa je zrejmé, že rozhodnutie o jeho žiadosti o azyl (a to aj v prípade, že by nebolo pozitívne), už bude môcť mať iba odkladný účinok voči vyhosteniu.

16. Aj následne počas trvania prípadného súdneho konania v azylovej veci sťažovateľa bude oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky, čo spôsobuje prekážku jeho vyhostenia počas doby niekoľkých mesiacov, a preto je napadnuté rozhodnutie žalovaného neefektívne a neúčelné a tým v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f) Európskeho dohovoru a čl. 15 ods. 1, druhej vety návratovej smernice. Na túto námietku mal správny súd prihliadnuť, pretože bola dôvodná, a nariadiť prepustenie sťažovateľa zo zaistenia. Do 24.12.2024, a ani následne ešte po dobu niekoľkých mesiacov z tohto dôvodu nebude možné zrealizovať účel zaistenia sťažovateľa, ktorým je administratívne vyhostenie.

17. Sťažovateľ má za to, že správny súd vec nesprávne právne posúdil a pochybil, keď sa so zaistením sťažovateľa na základe rozhodnutia žalovaného stotožnil a považoval zaistenie sťažovateľa za vecne správne a zákonné a za súladné s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru. Správny súd sa napadnutým rozhodnutím zároveň odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, keď napriek neúčelnosti držania sťažovateľa v zaistení pre existenciu právnej prekážky vyhostenia, ktorá bude trvať ešte niekoľko mesiacov počas trvania konania pred súdom v azylovej veci, rozhodol ho ponechať v zaistení a nenariadiť jeho prepustenie.

18. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sťažovateľ v kasačnej sťažnosti iba všeobecne zhŕňa jeho subjektívne názory, ktoré odôvodňuje rešeršou rôznych súdnych rozhodnutí,

uvádzaných už vo svojej správnej žalobe. Uvádzané súdne rozhodnutia, tak ako v predchádzajúcej správnej žalobe ako aj v podanej kasačnej sťažnosti s prejednanou vecou právne vôbec nesúvisia. Podľa žalovaného zovšeobecňovanie uvádzaných súdnych rozhodnutí na prípad sťažovateľa porušuje princíp individuálneho posúdenia jeho veci a argumentácia postavená čisto na uvádzaní súdnych rozhodnutí, by zároveň nemala plošne ospravedlňovať sťažovateľove protiprávne konanie a jeho právne postavenie. Žalovaný zároveň poukázal na rozhodnutie Migračného úradu MV SR zo dňa 04.09.2024, vydané pod č. MU-PO-78-57/2024-Ž, ktorým sa sťažovateľovi neudelil azyl podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona o azyle, neposkytol doplnkovú ochranu podľa § 13c ods. 1 písm. a) a § 20 ods. 4 zákona o azyle; neudelil azyl na účel zlúčenia rodiny podľa § 13 ods. 1 písm. b) a § 20 ods. 5 zákona o azyle; neposkytol doplnkovú ochranu na účel zlúčenia rodiny podľa § 13c ods. 1 písm. b) a § 20 ods. 5 zákona o azyle. V uvedenom rozhodnutí vyhodnotil správny orgán MÚ MV SR osobu sťažovateľa identicky ako žalovaný, a to že sa jedná o vysoko nedôveryhodnú osobu.

IV.

Právny názor kasačného súdu

19. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v skrátenej lehote včas [§ 443 ods. 2 písm. b) S.s.p.] s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť sťažovateľa nie je dôvodná.

20. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 18. 11. 2024 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

21. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok správneho súdu, ktorý postupom podľa § 229 S.s.p. zamietol žalobu vo veci nariadenia prepustenia zo zaistenia podľa § 221 ods. 2 S.s.p.

22. Sťažovateľ v podanej kasačnej sťažnosti namietal, že správny súd prejednanú vec nesprávne právne posúdil a odklonil sa od rozhodovacej praxe kasačného súdu. Sťažovateľ v sťažnostných bodoch poukazoval hlavne na neúčelnosť a neefektívnosť jeho zaistenia z dôvodu, že samotný migračný úrad nerozhodol vo veci sťažovateľa v lehote 60 dní odo dňa začatia azylového konania, a teda nezamietol žiadosť o azyl ako zjavne neopodstatnenú a po tejto lehote už ani nemôže. Nesúhlasil s posúdením správneho súdu, že podal žiadosť o azyl účelovo v snahe vyhnúť a sa vyhosteniu.

23. Kasačný súd v bode 24 svojho rozsudku ozrejmil, čo bolo predmetom súdneho správneho konania, keď zo žaloby podanej žalobcom podľa § 221 ods. 2 S. s. p., ktorou sa domáhal prepustenia zo zaistenia ustálil, že predmetom konania nie je preskúmanie zákonnosti samotného rozhodnutia o zaistení podľa § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov, ale posúdenie, či v prípade žalobcu nastali také okolnosti, pre ktoré by jeho zaistenie prestalo napĺňať stanovený účel, v dôsledku čoho by muselo byť nariadené jeho prepustenie zo zaistenia.

24. V tejto súvislosti v bode 25 rozsudku správny súd prilietavo poukázal na rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zo dňa 4. augusta 2023 sp. zn. 2Sak/9/2023, ktorý bol zverejnený aj v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. 1/2024 pod č. 69/2023, v ktorom kasačný súd konštatoval, že v konaní o žalobe o prepustenie zo zaistenia (podanej podľa § 221 ods. 2 SSP) správne súdy nepreskúmajú zákonnosť rozhodnutia o zaistení, resp. o predĺžení zaistenia, ale najmä skúmajú, či dôvody zaistenia v čase rozhodovania správneho súdu o žalobe o prepustenie zo zaistenia trvajú.

25. Správny súd pritom správne poukázal na to, že jeho argumentácia obsiahnutá v žalobe smeruje v prevažnej časti voči zákonnosti rozhodnutia o zaistení podľa § 88a ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov a že jedinou námietkou, ktoru brojil za svoje prepustenie je všeobecné tvrdenie o tom, že držanie žalobcu sa v zaistení stalo neúčelným.

26. Ani podľa kasačného súdu úspešnosť žaloby o prepustenie zo zaistenia nemôže byť založená na dôvodoch, ktorými žalobca napáda nezákonnosť rozhodnutia žalovaného o zaistení, pretože takéto námietky je možné uplatniť v správnej žalobe podľa § 221 ods. 1 S. s. p. Žalobca zjavne takúto žalobu nepodal. Podal žalobu o prepustenie zo zaistenia podľa § 221 ods. 2 S. s. p.

27. Ako už uviedol Najvyšší správny súd SR vo svojom rozsudku sp. zn. 2Sak/3/20223 zo dňa 1. júna 2023 pre rozhodnutie súdu o správnej žalobe podľa § 221 ods. 2 S. s. p. nie je podstatným to, či rozhodnutie o zaistení bolo vydané v súlade so zákonom, ale skutočnosť, či jeho účelnosť a efektívnosť je možné konštatovať v čase rozhodovania správneho súdu. Úlohou správneho súdu v danej veci bolo posúdenie sťažovateľovho žalobného návrhu na prepustenie zo zaistenia. Týmto je vymedzené postavenie a úloha správneho súdu posudzujúceho veci z hľadiska existencie podmienok pre prípadné nariadenie prepustenia sťažovateľa zo zaistenia v čase jeho rozhodovania o správnej žalobe.

28. Správny súd takto postupoval, pričom sa zameril na posúdenie, či v čase rozhodovania o žalobe o prepustenie, existovali podmienky na prepustenie žalobcu zo zaistenia najmä v kontexte jeho námietky o neúčelnosti zaistenia z dôvodu nesprávneho vyhodnotenia účelovosti jeho žiadosti o azyl a nevyhostiteľnosti pre prebiehajúce konania o žiadosti o azyl. Predmetom posúdenia správneho súdu bola existencia dôvodu jeho zaistenia v čase rozhodovania o žalobe o prepustenie zo zaistenia, ktorým bola existencia dôvodného podozrenia, že podal žiadosť o udelenie azylu výlučne s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie.

29. Skôr než kasačný súd posúdi závery správneho súdu o neexistencii podmienok na prepustenie žalobcu zo zaistenia, považuje za dôležité zdôrazniť, že zaistenie cudzincov je obmedzením výkonu základného práva na slobodu zakotveného v článku 17 Ústavy SR, (článok 6 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta EÚ“). Z článku 17 ods. 2 Ústavy SR vyplýva, že nikoho nemožno sťahovať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Z článku z čl. 52 ods. 1 Charty EÚ vyplýva, že každé obmedzenie výkonu tohto práva musí byť stanovené zákonom a že musí rešpektovať podstatu tohto práva a zásadu proporcionality.

30. So zreteľom na článok 52 ods. 3 charty EÚ je potrebné na účely výkladu článku 6 charty EÚ zohľadniť článok 5 Dohovoru ako minimálnu úroveň ochrany.

31. Podľa ESLP pritom musí byť pozbavenie slobody zákonné nielen v tom zmysle, že musí mať právny základ vo vnútroštátnom práve, ale táto zákonnosť sa týka aj kvalitatívnej stránky zákona a znamená, že vnútroštátny zákon dovoľujúci zbavenie slobody musí byť pri svojom uplatňovaní dostatočne dostupný, presný a predvídateľný, aby sa zabránilo akémukoľvek riziku svojvôle (viď rozsudok ESLP zo dňa 21. 10. 2013, Del Río Prada proti Španielsku, sťažnosť č. 42750/09, bod 125).

32. Únijné právo je totiž postavené na zásade, podľa ktorej sa žiadatelia o azyl môžu voľne pohybovať na území hostiteľského členského štátu alebo na území, ktoré im tento štát vymedzí (porov. § 7 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu tzv. prijímacia smernica). Podľa článku 8 ods. 1 prijímacej smernice potom členské štáty nesmú nikoho zadržať len preto, že je žiadateľom o medzinárodnú ochranu. Uvedené však neznamená, že by nebolo možné žiadateľa o medzinárodnú ochranu zaistiť za žiadnych okolností.

33. Otázkou zaistenia žiadateľov o medzinárodnú ochranu sa Súdny dvor podrobne zaoberal v rozsudku zo dňa 30. 5. 2013, Arslan, C-534/11. Súdny dvor tu potvrdil, že smernica o návrate upravujúca zaistenie cudzincov sa vzťahuje iba na neoprávnené sa zdržiavajúcich cudzincov, nie na žiadateľa o medzinárodnú ochranu. Zároveň však pripustil, že členské štáty môžu ponechať cudzincov v zaistení aj po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu na základe ustanovení vnútroštátneho práva, ak sa po individuálnom posúdení všetkých relevantných okolností ukáže, že táto žiadosť bola podaná len s cieľom pozdržať alebo zmať výkon rozhodnutia o vrátenie a že je pokračovanie zaistenia objektívne nutné na to, aby sa dotýčny nemohol definitívne vyhnúť svojmu vráteniu.

34. Ďalej Súdny dvor podotkol, že hoci sa smernica o návrate počas konania o posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu nepoužije, neznamená to, že by sa tým definitívne ukončilo konanie o vrátenie, ktoré tak môže pokračovať v prípade, že bude žiadosť o medzinárodnú ochranu zamietnutá.

35. Ak by členské štáty nemohli za vyššie opísaných podmienok zabrániť tomu, aby dotknutý podaním žiadosti o medzinárodnú ochranu automaticky dosiahol prepustenie, bol by tým narušený zmysel smernice o návrate, ktorým je účinné navrátenie neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín. Tento záver rešpektuje podľa Súdneho dvora požiadavku práva Únie, podľa ktorej členské štáty nesmú nikoho zaistiť len preto, že je žiadateľom o medzinárodnú ochranu. Ponechanie žiadateľa v zaistení (resp. jeho zaistenie) totiž nevyplýva z podania žiadosti o medzinárodnú ochranu, ale z okolností, ktoré charakterizujú individuálne správanie tohto žiadateľa pred podaním tejto žiadosti a pri nej.

36. Súdny dvor konštatoval, že je preto na členských štátoch, aby za plného rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodného práva aj z práva Únie stanovili vo vnútroštátnom práve dôvody, pre ktoré smie byť žiadateľ o azyl zaistený alebo ponechaný v zaistení.

37. Čiastočne práve v reakcii na rozsudok vo veci Arslan bola totiž s účinnosťou od 19.7.2013 prijatá prijímacia smernica, ktorá prvýkrát na úrovni práva Únie upravila možnosť zaistenia žiadateľov o medzinárodnú ochranu.

38. Závery vyslovené Súdny dvorom v citovanom rozsudku boli premietnuté do článku 3 ods. 8 ods. 3 písm. d) prijímacej smernice, podľa ktorého môže byť žiadateľ zaistený „ ak je zaistený v rámci konania o vrátenie podľa [návratovej smernice] na účely prípravy vrátenia alebo výkonu vyhostenia a ak môžu členské štáty na základe objektívnych kritérií, vrátane skutočnosti, že daný žiadateľ už mal možnosť prístupu k azylovému konaniu, riadne doložiť, že existujú oprávnené dôvody domnievať sa, že žiadateľ robí žiadosť o medzinárodnú ochranu iba preto, aby pozdržal alebo zmaril výkon rozhodnutia o vrátenie . (...) Dôvody zaistenia sa stanovujú vo vnútroštátnom práve .“ Členské štáty mali povinnosť transponovať prijímaciu smernicu do svojich právnych poriadkov do 20.7.2015. Aj harmonizovaná právna úprava teda jednoznačne predpokladá zakotvenie dôvodov zaistenia žiadateľov vo vnútroštátnom práve.

39. Ustanovenie § 88a ods.1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov (účinné od 1.1.2014) výslovne umožňuje policajtovi zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky, ak ide o štátneho príslušníka tretej krajiny zaisteného podľa § 88 ods. 1 písm. a) alebo písm. b) a ktorý podal žiadosť o udelenie azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelenie azylu výlučne s cieľom oddialiť alebo zmariť jeho administratívne vyhostenie.

40. Podľa kasačného súdu dané ustanovenie plne korešponduje s pravidlom, že žiadateľ o medzinárodnú ochranu nemá byť zásadne zaistený v režime smernice o návrate (porovnaj ods. 62 rozsudku Súdneho dvora vo veci C - 534/11 Arslan), ktorá je prelomiteľná len výnimočne a len na základe výslovných dôvodov stanovených vnútroštátnym právom, v danom prípade z dôvodu, že žiadateľ o azyl podal žiadosť o udelenie azylu výlučne s cieľom oddialiť alebo zmariť jeho administratívne vyhostenie.

41. Podobne je preto potrebné dospieť k záveru, že právomoc policajta zaistiť žiadateľa o medzinárodnú ochranu je možné založiť tiež novým rozhodnutím o jeho zaistení podľa § 88a ods.1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov, v prípade ak by žiadosť o medzinárodnú ochranu bola podaná účelovo, s cieľom pozdržať alebo zmariť výkon rozhodnutia o vrátenie, a ak by pokračovanie zaistenia bolo objektívne nutné na to, aby sa dotyčný nemohol definitívne vyhnúť svojmu vráteniu. (V danom prípade bol sťažovateľ pôvodne zaistený dňa 30.4.2024 na účel výkonu administratívneho vyhostenia podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov do 30.8.2024. Po podaní žiadosti o azyl dňa 24.6.2024, ktorú vyhodnotil žalovaný ako účelovú v snahe oddialiť alebo zmariť jeho vyhostenie bola žalobca zaistený dňa 24.6.2024 ako žiadateľ o azyl v zmysle § 88a ods.1 písm. c/ zákona o pobyte do 24.12.2024).

42. Uvedený výklad ustanovenia § 88a ods.1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov vyplýva nielen z povinnosti eurokonformného výkladu, ale tiež, či skôr predovšetkým z povinnosti šetriť v maximálnej možnej miere podstatu a zmysel základného práva na osobnú slobodu, ktoré môže byť obmedzené iba na základe zákona, pričom takéto obmedzenia nesmú byť zneužívané na iné účely, než na iné účely, pre ktoré bola stanovená (článok 8 ods. 2 v spojení s článkom 4 ods. 4 Charty).

43. Okrem toho aj podľa Súdneho dvora musia byť výnimky na ponechanie cudzinca, ktorý požiadal o medzinárodnú ochranu, v zaistení výslovne stanovené vnútroštátnym právom za plného „rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodného práva aj z práva Únie“ (porov. ods. 56 rozsudku Súdneho dvora vo veci C-534/11 Arslan).

44. Kasačný súd vzhľadom na vyššie uvedené zhŕňa, že § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov poskytuje dostatočnú zákonnú oporu pre zaistenie cudzinca, ktorý požiadal o medzinárodnú ochranu. Toto ustanovenie nie je rozporné s požiadavkami práva Únie, pretože obsahuje dostatočne konkrétne dôvody, za ktorých môže k zaisteniu žiadateľa dôjsť. Podmienky pre zaistenie sťažovateľa teda boli dané a správny súd na základe podanej žaloby posudzoval, či je zaistenie sťažovateľa účelné a efektívne vzhľadom na namietanie jeho neúčelnosti a neefektívnosti s poukazom na sťažovateľom tvrdené nesprávne posúdenie účelovosti jeho žiadosti o azyl zo strany správneho súdu.

45. Úlohou kasačného súdu bolo s poukazom na uplatnené kasačné námietky posúdiť, či sa správny súd v konaní o žalobe o prepustenie zo zaistenia vysporiadal nie len s týmito požiadavkami, ale či správne posúdil námietky sťažovateľa, že jeho zaistenie je neúčelné a neefektívne vzhľadom na namietané nesprávne posúdenie účelovosti jeho žiadosti o azyl v čase rozhodovania o žalobe o prepustenie zo zaistenia.

46. Správny súd v bodoch 33-39 svojho rozsudku ozrejmil, prečo dospel k záveru o účelovosti sťažovateľovej žiadosti o azyl (predovšetkým na základe jeho vyjadrení k predchádzajúcim opakovaným žiadosťiam o azyl uvedených v zápisniciach o podaní vysvetlenia....., keď pri každej z podaných žiadostí o azyl uviedol iný dôvod svojej žiadosti o azyl..... Žalobca pri podaní vysvetlenia do zápisnice dňa 26.07.2021 č. PPz-HCP-PO9-32-009/2021-AV uviedol, že nemá záujem o azyl a nechce azyl na území SR, a následne opakovane žiadal o azyl stále z iného dôvodu, čo taktiež vedie k záveru o účelovosti jeho terajšej žiadosti o azyl, navyše, žalobca bol už raz neúspešný s jeho žiadosťou o azyl (v poradí tretia žiadosť), kde v tomto azylovom konaní bol vyhodnotený Migračným úradom Ministerstva vnútra SR ako nedôveryhodný.

41. Správny súd teda vychádzal nie len z tvrdení sťažovateľa, ktoré uviedol pri každej jednej žiadosti o udelenie azylu, ale aj z jeho postoja k týmto žiadosťiam a s prihliadnutím na jeho odchody z územia SR počas predchádzajúcich azylových konaní, ako aj s poukazom na už existujúce rozhodnutia o neudelení azylu (bod 4 odôvodnenia rozsudku správneho súdu), pričom zobral do úvahy, že do rozhodnutia správneho súdu nebolo o štvrtej žiadosti žalobcu o azyl rozhodnuté. Tieto všetky skutočnosti podľa správneho súdu odôvodňovali záver, že účel zaistenia sťažovateľa je osvedčený a v priebehu zaistenia nebol nijako spochybnený alebo vyvrátený zo strany sťažovateľa. Správny súd preto dospel k záveru, že existuje dôvodné podozrenie, že žalobca podal žiadosť o udelenie azylu iba so zámerom oddialiť resp., zmarit' jeho administratívne vyhostenie a tento záver sa uplatnenými žalobnými bodmi nepodarilo v priebehu konania o žalobe nijako spochybnit'.

42. Kasačný súd v posúdení tejto otázky správnym súdom (účelovosti podanej žiadosti o azyl, ktorá nebola spochybnená ani v priebehu konania o žalobe o prepustenie) nevidel nesprávne právne posúdenie, naopak plne sa stotožňuje so závermi správneho súdu, že držanie sťažovateľa v zaistení je dôvodné, pretože žiadosť o azyl (nie len vzhľadom na rôzne dôvody žiadostí o azyl, ale predovšetkým pre jeho postoj v priebehu konania o nich), podal so zámerom oddialiť resp., zmarit' jeho administratívne vyhostenie. Sťažovateľ ani v kasačnej sťažnosti neponúkol žiaden vysvetliteľný dôvod, ktorým by svoje konanie a postoj po podaní žiadosti objasnil spôsobom, ktorý by mohol vzbudiť pochybnosti o účelovosti jeho zaistenia z dôvodov, pre ktoré došlo k jeho zaisteniu a spochybnit' jeho nevyhostiteľnosť. Správny súd pritom nad rámec uplatnených námietok žaloby hodnotil prípadnú nezákonnosť ďalšieho trvania zaistenia žalobcu a správne dospel k záveru, že v čase rozhodovania správneho súdu neboli splnené podmienky na prepustenie žalobcu zo zaistenia.

43. Správny súd sa napokon zaoberal aj prípadnou nezákonnosťou ďalšieho trvania zaistenia v bode 35 rozsudku a alternatívami zaistenia v bode 36 rozsudku, pričom kasačný súd sa s jeho závermi stotožňuje a v podrobnostiach na tieto správne závery odkazuje.

44. Aj podľa kasačného súdu v danom prípade dôvody účelného zaistenia predstavujú nie len splnenie zákonných podmienok zaistenia v zmysle § 88a ods.1 písm. c/ zákona o pobyte ale súčasne aj pretrvávajúce vnútorné postoje sťažovateľa k ním podanej žiadosti o azyl, ktorú správny súd dôvodne

vyhodnotil ako účelový, s cieľom oddialiť resp. vyhnúť sa jeho administratívne vyhosteniu. Tým je naďalej naplnený aj účel zaistenia, čo správny súd správne konštatoval.

45. S ohľadom na uvedené kasačný súd dospel k záveru, že správny súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, ani odklonu od ustálenej judikatúry kasačného súdu. Naopak správny súd sa riadil názormi kasačného súdu v obdobných veciach, čoho dôkazom je citácia a postup podľa nám zmieneného rozsudku kasačného súdu sp. zn. 2 Sak/9/2023 v bode 25 rozsudku správneho súdu. Námiety sťažovateľa týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia a odklonu od judikatúry kasačného súdu preto neboli dôvodné ani spôsobilé spochybníť správnosť záveru správneho súdu, ktorý žalobu o prepustenie žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

45. Naplnenie účelu zaistenia v čase rozhodovania správneho súdu o žalobe o prepustenie sťažovateľ ničím nespochybnil, naopak svojimi postojmi a vyjadreniami počas predchádzajúcich azylových konaní vrátane ostatného, ako aj postoja k vlastným žiadostiam o azyl po odchode z územia SR, nemohol účelnosť jeho zaistenia spochybníť. Sťažovateľ v správnej žalobe ale ani v kasačnej sťažnosti neprispel žiadnymi námietkami, ktoré by založili aspoň pochybnosť správnych súdov, vrátane kasačného, že jeho žiadosť nebola podaná účelovo v snahe vyhnúť sa výkonu rozhodnutia o administratívnom vyhostení.

46. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že správny súd neporušil zákon, keď žalobu o prepustenie žalobcu zo zaistenia zamietol. Preto kasačný súd podľa § 461 S.s.p. kasačnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú

47. Podľa § 461 S.s.p. kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

48. O trovách konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 druhej vety SSP spôsobom uvedeným vo výroku rozsudku. Kasačný súd žalobcovi náhradu trov kasačného konania nepriznal, nakoľko v kasačnom konaní nebol úspešný. Kasačný súd nepriznal trovy konania ani žalovanému. Ten bol síce v konaní úspešný, avšak má postavenie orgánu štátnej správy a kasačný súd nevzhladol žiadne výnimočné dôvody, pre ktoré by mu mali byť trovy konania priznané (§ 168 druhá veta SSP).

49. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyseľne (§ 139 ods. 4 S. s. p.).

Ponechanie žiadateľa v zaistení (resp. jeho zaistenie) nevyplýva z podania žiadosti o medzinárodnú ochranu, ale z okolností, ktoré charakterizujú individuálne správanie tohto žiadateľa pred podaním tejto žiadosti a pri nej

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok **n i e j e** prípustný.